

ИQTISODIY RIVOJLANISHNING ASOSIY O'ZGARUVCHILARI

Yuldasheva Dilnoza Bekmurodovna,

Filologiya fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent,

Samarqand iqtisodiyot va servis instituti,

dilyuldasheva83@gmail.com

Abduxakimova Ruxsora Akobir qizi

Iqtisodiyot fakulteti 1 kurs talabasi

Samarqand iqtisodiyot va servis institute

ANNOTATSIYA

Mazkur maqolada, iqtisodiy rivojlanishning asosiy o'zgaruvchilari haqida bayonot berib o'tamiz. Maqola, iqtisodiy rivojlanishning asosiy o'zgaruvchilarini ko'rib chiqadi va ularning jamiyati, texnologiyani va moliyaviy sohalar bilan bog'liq o'zgarishlarga olib keladigan o'rnini ko'rsatadi. Shuningdek, iqtisodiy rivojlanishni qanday taraqqiyotga olib keladiganini va insonlarning hayotini yaxshilaydigan yangiliklarga qanday e'tibor berish kerakligini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: Iqtisodiy rivojlanish, taraqqiyot, raqobatbardosh, ta'minlash, texnologiyalar va innovatsiyalar, mahsulot;

KIRISH

Ma'lumki Respublika iqtisodiyotida davlatning roli va ishtirokini qisqartirish, iqtisodiyot tarmoqlarini boshqarishga bozor prinsiplari va mexanizmlarini keng joriy qilish, shuningdek aholi farovonligi va turmush darajasini oshirish bo'yicha aniq maqsadga yo'naltirilgan chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Iqtisodiyotning o'zgarishi sharoitida mamlakatni ijtimoiy-iqtisodiy rivojlantirishning asoslangan maqsadli yo'nalishlarini shakllantirish, shuningdek mavjud ichki va tashqi omillarni hamda islohotlarning strategik ustuvor yo'nalishlarini hisobga olgan holda iqtisodiy o'sishning yangi manbalarini aniqlash tizimi mavjud emas. Iqtisodiyotning hududiy va tarmoq taraqqiyoti, shu jumladan urbanizatsiya salohiyatini amalga oshirish orqali mutanosiblikni ta'minlash uchun ishlab chiqarish kuchlarini joylashtirish borasidagi ishlarni muvofiqlashtirish tizimi kerakli darajada yo'lga qo'yilmagan. Mamlakatimizda milliy iqtisodiyotning raqobatbardoshligini oshirish va diversifikatsiya qilishni, shuningdek hududlar va tarmoqlarni rivojlantirish uyg'unligini ta'minlash maqsadida ishlab chiqarish kuchlarini samarali joylashtirish, hududlarning mavjud tabiiy va iqtisodiy resurslaridan samarali foydalanish asosida mamlakat sanoatini rivojlantirish strategiyalarini ishlab chiqish, innovatsiya ishlanmalari va texnologiyalarini joriy qilish, mehnat unumdorligini oshirish, ishlov berish tarmoqlarini jadal rivojlantirish va yuqori qo'shilgan qiymatli tayyor

raqobatbardosh mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish asosida tovar bozorlari muvozanatini ta'minlash bo'yicha tizimli choratadbirlarni amalga oshirish maqsadida O'zbekiston Respublikasi "Iqtisodiy rivojlanish sohasida davlat siyosatini amalga oshirish tizimini tubdan takomillashtirish choratadbirlari to'g'risida prezident farmoni qabul qilindi.

ASOSIY QISM

Iqtisodiy rivojlanish – bu har bir davlatning kelajagi uchun muhim masalalardan biri. Bu, insoniyatning sanoat, texnologiya, va moliyaviy sohalar bo'yicha ilg'or iqtisodiy faoliyatni o'stirishga harakat qilishining natijasi sifatida paydo bo'lgan jarayon. Bu masala ko'pincha insonlarni qiziqtiradigan, ayniqsa, kelajakka qaratilayotgan dunyodagi o'zgarishlar bilan bog'liq.

Iqtisodiy rivojlanishning asosiy o'zgaruvchilari bir nechta yo'nalishlarda ifodalangan. Birinchisi, sanoatni o'stirish va texnologiyalarni rivojlantirish. Bu, yangi texnologiyalar va innovatsiyalar orqali mahsulotlar va xizmatlarni sifatini oshirish orqali sodda mahsulotlarga rivojlanishga yo'l ochadi.

Ikkinchisi, moliyaviy sohalar va investorlar. Kapitalni jalb qilish va uning samaradorligini oshirish moliyaviy barqarorlik va investitsiyalar orqali amalga oshiriladi. Bu jarayon, tijoratni rivojlantirish, yangi ish o'rinlarni yaratish va iqtisodiy o'sishni kuchaytirishga olib keladi.

Uchinchisi, inson manbalarining o'rne. Oliy sifatli talabalar va yaxshi o'qituvchilar tashkil etilgan bilimdon kadrlarning o'sishi va taraqqiyotga muhim ahamiyatga ega. Ular, yangi g'oyalar va innovatsiyalar bilan kelajakni rivojlantirishda katta rollarni o'ynaydi.

Iqtisodiy rivojlanish, umumiy ravishda, jamoatning sifatini oshirishga, daromad darajasini ko'tarishga va insonlarga yaxshi hayot ko'rsatishga olib keladi. Shuning uchun, biz barcha sohalar bo'yicha rivojlanishni rag'batlantirish va bu o'zgarishlarga mos keluvchi siyosatlar va strategiyalar qabul qilishimiz kerak. Bu, kelajakda o'zimizni va kelajagimizni ta'minlashda muhim vazifalardan biri hisoblanadi.

Mamlakatimizda ham iqtisodiyotni rivojlantirish hamda O'zbekiston respublikasida talab va taklif, ish bilan bandlik va ishsizlik va shunga o'xshash masalalarda muvozanatni saqlash uchun prezidentimizning PF-60-sonli "2022-2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekiston Taraqqiyot Strategiyasi" to'g'risidagi farmoni qabul qilindi. Ushbu farmonning III yo'nalishi "Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash" deb ataldi va quyidagi maqsadlarni o'z ichiga oldi.

➤ Iqtisodiyot tarmoqlarida barqaror yuqori o'sish sur'atlarini ta'minlash orqali kelgusi besh yilda aholi jon boshiga yalpi ichki mahsulotni — 1,6 baravar va 2030-yilga borib aholi jon boshiga to'g'ri keladigan daromadni 4 ming AQSh

dollaridan oshirish hamda “daromadi o‘rtachadan yuqori bo‘lgan davlatlar” qatoriga kirish uchun zamin yaratish.

- Milliy iqtisodiyot barqarorligini ta’minlash va yalpi ichki mahsulotda sanoat ulushini oshirishga qaratilgan sanoat siyosatini davom ettirib, sanoat mahsulotlarini ishlab chiqarish hajmini 1,4 baravarga oshirish.
- Iqtisodiyotni elektr energiyasi bilan uzluksiz ta’minlash hamda “Yashil iqtisodiyot” texnologiyalarini barcha sohalarga faol joriy etish, iqtisodiyotning energiya samaradorligini 20 foizga oshirish.
- Raqamli iqtisodiyotni asosiy “drayver” sohaga aylantirib, uning hajmini kamida 2,5 baravar oshirishga qaratilgan ishlarni olib borish.
- Mamlakatda investitsiya muhitini yanada yaxshilash va uning jozibadorligini oshirish, kelgusi besh yilda 120 milliard AQSh dollari, jumladan 70 milliard dollar xorijiy investitsiyalarni jalb etish choralari ko‘rish.
- Iqtisodiyotda moliyaviy resurslarni ko‘paytirish maqsadida, kelgusi 5 yilda fond bozori aylanmasini 200 million AQSh dollaridan 7 milliard AQSh dollariga yetkazish.
- Respublikaning eksport salohiyatini oshirish orqali 2026-yilda respublika eksport hajmlarini 30 milliard AQSh dollariga yetkazish.
- Suv resurslarini boshqarish tizimini tubdan isloh qilish va suvni iqtisod qilish bo‘yicha alohida davlat dasturini amalga oshirish.
- Hududlarni mutanosib rivojlantirish orqali hududiy iqtisodiyotni 1,4 — 1,6 baravarga oshirish.
- Hududlarning muhandislik-kommunikatsiya va ijtimoiy infratuzilma tizimini hamda xizmat ko‘rsatish va servis sohalarini rivojlantirish.

XULOSA

Xulosa qilib aytish mumkinki, iqtisodiy rivojlanishning ko'pgina omillari o'zaro bog'liq va bir-birini ta'sir qiladi. Kapital va o'rinsiz kapital rivojlanishni moliyaviy muammolar va investitsiyalar orqali oshirishda ham katta ahamiyatga ega. Texnologiyalar va innovatsiyalar yangi mahsulotlar, xizmatlar va sohalarda rivojlanishni kengaytirishda katta rol o'ynaydi.

Iqtisodiy rivojlanishning o'zgaruvchilari to'g'risida yozish orqali, ularning mamlakatlar, iqtisodiy tashkilotlar va jamiyatlar uchun zarur bo'lgan ko'rsatkichlarini tushunish va mijozlarga qo'llab-quvvatlash xususida ma'lumotlar berish imkoniyatlarini aniqladik. Shunday qilib, iqtisodiy rivojlanishning asosiy o'zgaruvchilari hamma tashkilotlar va hududlar uchun zarur va ularni tushunish, diqqat qaratish juda muhimdir.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Yuldasheva, D. (2022). FORMATION OF ECONOMIC TERMINOLOGY- THE CURRENT STAGE OF DEVELOPMENT OF THE TERMINOLOGY OF THE UZBEK LANGUAGE. Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.6 Philological sciences).
2. Yuldasheva, D., & Karshieva, M. (2022, January). PERTINENT TO THE ROLE OF SCIENTIST WOMEN IN THE DEVELOPMENT OF THE SUBJECT UZBEK LINGUISTICS. In Archive of Conferences (pp. 61-62).
3. Yuldasheva, D. B. Organization of terms as a factor for the improvement of economic sciences [Article]. Euroasian Research Bulletin, 2021. International scientific journal, 2.
4. Bekmurodovna, Y. D., & Bakhodirovich, E. D. (2023). PROBLEMS IN THE ERA OF GLOBALIZATION AND INNOVATIVE SOLUTIONS TO THEM. Galaxy International Interdisciplinary Research Journal, 11(4), 329-331.
5. Yuldasheva, D. IMPORTANT FEATURES OF TEACHING TOURISM LEXIS AND LITERASY TO INTERNATIONAL STUDENTS. Zbiór artykułów naukowych recenzowanych., 205.
6. Yuldasheva, D. (2022). The Intensification Of Learning Uzbek Language Using Moodle Technology. Berlin Studies Transnational Journal of Science and Humanities, 2(1.6 Philological sciences).
7. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy munosabatlarda terminologiyaning ahamiyati / Ilm-fan va ta'lim ilmiy jurnali 2181-4325 15.03.2024. № 3(18) 88-91 betlar.
8. Yuldasheva D.B. Iqtisodiyot sohasida til texnologiyasining kelajagi / Ilm-fan va ta'lim ilmiy jurnali 2181-4325 15.03.2024. № 3(18) 91-95 betlar.
9. Юлдашева Д.Б. Лингвистика: история, основные понятия и последние развития / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов/ II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 387-390 стр.
10. Yuldasheva D.B. Iqtisodiy atamalarning lingvistik evolyutsiyasi: inglizcha so'zlar global biznes aloqalaridagi o'rni / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов/ II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 409-411 стр.
11. Yuldasheva D.B. Aniqlik kuchi: to'g'ri atamalar ishlab chiqarish samaradorligi / Университет общественной безопасности республики Узбекистан / Сборник материалов/ II международной научно-практической конференции «Актуальные проблемы методики преподавания русского языка», 4 марта 2024 г. 412-415 стр.

12. Yuldasheva D.B. Tilning kuchi: Iqtisodiy atamalarni tarjima qilishda lingvomadaniy muammolarni hal qilish O‘zbekiston Respublikasi Ichki Ishlar Vazirligi Farg‘ona akademik litseyi “Filologiya va fanlarni o‘qitishning dolzarb masalalari” mavzusidagi Respublika ilmiy-amaliy konferensiya materiallari, Farg‘ona -2024-yil 234-237 betlar.

7. Yuldasheva D.B. Language and style signatures – empirical experience in the use of speech genres American Journal of language, Literacy and Learning in STEM Education Volume 02, Issue 03, March 14, 2024/ ISSN (E): 2993-2769 P. 312-316.
